

סדנת ארכיאולוגיה חקר העבר למען המחר תשע"ג

ערך: דן אבידן

נכתב על ידי צוות מחוז מרכז בהובלת גילה מיטראני ובהשתתפות יעל גושן, פנינה יצחקי
תמר ידידים אבישג סגל וירון קרבצ'יק, השתתפו בעריכה רונית בין, שרה בדיחי, מתי חי,
אילן בר, חנוך כליל החורש, גילה פרץ, עופרה שוורץ.

רציונל הסדנא

"כאשר אתה רואה במו עינייך את שרידיה הקדומים וישוביה החדשים, אתה מרגיש את הקשר האמיתי לארץ ישראל". (זאב וילנאי)

מסר ערכי

באחריותי להתוודע לתרבות החומרית ככלי לביסוס ולהעמקת תחושת השייכות והזהות שלי.

מטרת הסדנה

התלמיד יתוודע לממצאי התרבות החומרית בארץ ישראל ככלי לחיזוק זיקתו לעם ולארץ

הרעיון המרכזי

החיבור בין סיפורי התנ"ך, מקורות היסטוריים שונים והממצא הארכיאולוגי מקנה לתלמיד יכולת לקשר בין מקומות וסיפורים ומחזק את זיקתו לסיפור ההיסטורי, לארץ ולמורשת הלאומית. התוודעות לממצאי התרבות החומרית בארץ תסייע לתלמיד לחזק את זיקתו לסיפור המשפחתי שלו, כחלק ממורשת העם והארץ. כחוליה בשרשרת הדורות, יקל עליו להעביר את המורשת לדורות הבאים.

קישור לסדנאות

- ערך "האחריות" המלווה את סדנאות שלי"ח, יאיר בסדנה זו את האחריות שלי לשימור סיפורי המשפחה שלי והעם שלי כחוליה בשרשרת הדורות.
- מיקום הסדנה: הסדנה מוצעת ללומדים את תכנית השל"ח במתכונת תלת שנתית. כסדנה תשתיתית היא מכוונת לתלמידי ז', הנחשפים לסיפורי המשפחתם וכותבים עבודת שורשים לכן מומלץ ללמדה בתחילת השנה.
- בסדנת מכלול נופאדם התייחסנו לרבדים בנוף והקשרים ביניהם, בסדנה זו, נתייחס לרובד האנושי ויחסי הגומלין בין השרידים שהותיר האדם בעבר לאדם החי בארץ בהווה. (משפיע מושפע).
- בסדנת ההר ובסדנת ממקצב העונות למקצב החיים ובסדנת ירושלים נתייחס לקשר בין תרבות חומרית לתרבות רוחנית.

מושגי יסוד: שרשרת הדורות, ארכיאולוגיה, ממצא ארכיאולוגי

המטרה והמסר הערכי בכל שיעור על פי סדר השיעורים

- א. שיעור 1: רב הנסתר על הגלוי
מטרת השיעור: התלמיד יחזק את זיקתו לסיפורים אישיים של משפחתו דרך חפצים ומשמעותם.
המסר הערכי: באחריותי לברר את תפקידם ומשמעותם של חפצים בסיפור המשפחתי שלי.
- ב. שיעור 2: חקר וגילוי
מטרת השיעור: התלמיד יפיק מידע מהתבוננות על חפצים מהתרבות העכשווית.
מסר ערכי: ביכולתי לקשר ולחבר בין חפצים לסיפורים.

[מעבר לרציונל שיעור 1](#)

[מעבר לרציונל שיעור 2](#)

- ג. **שיעור 3 : רישומן של תרבויות העבר**
מטרת השיעור: התלמיד יתוודע למבנה תל ארכיאולוגי ככלי לחשיפת רישומן של תרבויות היסטוריות קדומות בארץ ישראל
המסר הערכי: באחריותי לכבד את תרבויות העבר שהעשירו את תרבותי.
- מעבר לרציונל שיעור 3
- ד. **שיעור 4: לחפור סיור בעברי**
מטרת השיעור: התלמיד יתוודע לארכיאולוגיה כאחד הכלים לאיסוף ולהרחבת הידע על עברו.
המסר הערכי: באחריותי להכיר בתרומת הממצא החומרי להבנת עברי.
- מעבר לרציונל שיעור 4
- ה. **שיעור 5: ספרים וחרסים**
מטרת השיעור: התלמיד יקשר בין מקורות כתובים (תנ"ך משנה, תלמוד ומסמכים הסטוריים) ובין הממצא הארכיאולוגי (תרבות חומרית).
המסר הערכי: באחריותי להתוודע את לתרומתו של הממצא החומרי להעמקת הזיקה שלי למקורות לעם ולארץ.
- מעבר לרציונל שיעור 5
- ו. **שיעור 6: אני ומשפחתי בשרשרת הדורות**
מטרת השיעור: תלמיד יציין דרכים בהן הוא יכול לתרום לשימור הסיפור המשפחתי שלו כחלק מהסיפור הלאומי.
המסר הערכי: באחריותי לקחת חלק בשמירה על הסיפור המשפחתי כחוליה בשרשרת הדורות.
- מעבר לרציונל שיעור 6
- ז. **שיעור הכנה ליש"מ:**
מטרת השיעור: יצירת סקרנות, מוכנות ליש"מ ושותפות על ידי צמצום מרחב הזרות וחלוקת האחריות.
המסר הערכי: באחריותי להכיר את צרכי האחר ושאפיותיו כבסיס ליצירת אמון ושיתוף פעולה למען רווחת הכלל.
- מעבר לרציונל שיעור הכנה
- ח. **היש"מ:**
מטרת היש"מ: התלמיד יחווה מפגש בלתי אמצעי עם שרידי עבר בארץ ישראל ככלי לחיזוק זיקתו לעם ולארץ.
המסר הערכי: באחריותי להתוודע לתרבות החומרית ככלי לביסוס ולהעמקת תחושת השייכות והזהות שלי.
- מעבר לרציונל היש"מ

שיעור 1 "רב הנסתר על הגלוי"

"אנשים חושבים שהם רק רוצים לדעת את ה'עובדות'... בעוד מה שהם באמת רוצים זה סיפור." (בריאן פרל)

המסר הערכי

באחריותי לברר את תפקידם ומשמעותם של חפצים בסיפור המשפחתי שלי.

מטרת השיעור

התלמיד יחזק את זיקתו לסיפורים אישיים של משפחתו דרך חפצים ומשמעותם.

הרעיון המרכזי

אגף של"ח וידיעת הארץ
ארכיאולוגיה – חקר העבר למען המחר
אייר תשע"ג (04/2013)

העצמים המוחשיים שבני אדם יוצרים, רוכשים ומשתמשים בהם מייצגים את הידע והמשאבים העומדים לרשות אותם אנשים, יחד עם זאת, משמעותם של חפצים משתנה מאדם לאדם. חפץ עשוי להיות בעל משמעות רגשית או רעיונית, לפעמים חפץ מספק לנו מידע על משהו ואף מעלה רגשות ואסוציאציות הקשורות בחוויותינו. מורשת המשפחה הגרעינית והמשפחה המורחבת שלי רווייה בסיפורים שעוברים מדור לדור. ברוב המשפחות חפצים העוברים מדור לדור והסיפורים העומדים מאחוריהם, מלמדים על עברה של המשפחה ועל שורשיה הנטועים בזמנים ובמקומות שונים. כל תלמיד הוא חוליה ברצף הדורות המשפחתי שלו, הסיפור "מאחורי" החפץ יקשר את התלמיד לשורשי משפחתו ולמקומו בשרשרת הדורות כחוליה מקשרת.

קישור

שיעור זה: עוסק ביצירת הקשר שבין חפצים הטומנים בחובם סיפורים ככלי לחיזוק הקשר של התלמיד לסיפור המשפחתי.
בשיעור הבא: התלמיד יפיק מידע מהתבוננות בחפצים מהתרבות העכשווית.

התפתחות השיעור על פי יעדיו:

1. התלמיד יציג בכיתה חפץ המשמעותי לסיפור המשפחתי שלו(מומלץ להביא תמונה של החפץ)
2. התלמיד יסביר את הקשר בין החפץ לבין הסיפור המשפחתי.
3. התלמיד יגדיר את המושג "שרשרת הדורות".
4. התלמיד יקשר בין החפץ המשפחתי לבין שרשרת הדורות במשפחתו.

מושגי יסוד: שרשרת הדורות (חוליה בשרשרת הדורות)

חזרה לרציונל הסדנה

שיעור 2 חקר וגילוי

"את החיים צריך לחיות במבט קדימה, אבל מבינים אותם כאשר מתבוננים לאחור." –
(מרשה גראד מתוך הספר "הנסיכה שהאמינה באגדות")

המסר הערכי

ביכולתי לקשר ולחבר בין סיפורים וחפצים לאנשים שלהם הם שייכים.

מטרת השיעור

התלמיד יפיק מידע מהתבוננות על חפצים מהתרבות העכשווית.

הרעיון המרכזי

עבודת הארכיאולוג מורכבת מפסיפס של נתונים אותם הוא אוסף מחפצים שונים המאפיינים תרבות חומרית ומהם הוא מסיק מסקנות על תקופה מסוימת. באופן דומה התבוננות בחפצים של אנשים, בני ימינו, מובילה לתובנות ומסקנות המעידות על אופי האנשים, עיסוקם, תרבותם והתקופה בה הם חיים, תוך הבנת מיקומם ביחס לשרשרת הדורות.

קישור:

בשיעור הקודם: עוסק ביצירת הקשר שבין חפצים הטומנים בחובם סיפורים ככלי לחיזוק הקשר של התלמיד לסיפור המשפחתי.
בשיעור זה: נלמד להתבונן על חפצים בכלל בני תרבותינו בדרך זו נלמד על דרך עבודתו של הארכיאולוג.

בשיעור הבא: נתוודע למבנה תל ארכיאולוגי ככלי לחשיפת רישומן של תרבויות היסטוריות קדומות בארץ ישראל

התפתחות השיעור על פי יעדי

1. התלמיד יציע פרשנות לחפץ אחד, לאחר התבוננות באסופה של חפצים.
2. התלמיד יעלה השערות אודות בעלי החפץ מתוך התבוננות בחפץ (אופיו, עיסוקו, תרבותו).
3. התלמיד ידע שניתן להפיק מידע על התרבות החומרית של תקופה מסוימת.
4. התלמיד יעשה אנלוגיה בין ההתבוננות שלו בחפצם לבין ההתבוננות של הארכיאולוג בממצאים.
5. התלמיד יבין את הרקע לדרך עבודתו של הארכאולוג

מושגי יסוד :

1. חקר- בחינה ובדיקה, עיון מעמיק בדבר כדי לגלות את הגלום בו.
2. ארכאולוג- מי שחקר העתיקות, שרידי ישובים קדומים, מצבות, מטבעות עתיקים וכו', הם מקצועו.
3. תרבות חומרית-השרידים המוחשיים של תרבות, כגון: מבנים, כלי בית וכלי עבודה, אביזרי פולחן, קישוטים ועוד.

[חזרה לרציונל הסדנה](#)

שיעור 3 תל ארכיאולוגי

"כאשר אני מבטאת את המילה עתיד, האות הראשונה כבר שייכת לעבר"
(כלת פרס נובל לספרות, המשוררת הפולניה ויסלבה שימבורסקה).

מטרת השיעור: התלמיד יתוודע למבנה תל ארכיאולוגי ככלי לחשיפת רישומן של תרבויות היסטוריות קדומות בארץ ישראל.

מסר ערכי: באחריותי להכיר בתרומתן של תרבויות העבר להעשרת תרבותי.

הרעיון המרכזי:

הזמן הוא היצירה האנושית הקושרת בין תרבויות וארצות רחוקות בהווה, מחברת אותנו אל העבר ומבילה אותנו אל העתיד ("מסע אחר" גיליון מס' 120, עמ' 48). הימצאותה של גבעה מלאכותית (תל) מעידה על התיישבות האדם בעבר במקום זה. שיבתו של האדם לחדש את ישובו על גבי החורבות שמצא, מעידה על השפעת פעילות האדם בעבר על חייו בהווה ובעתיד. מבנה התל מייצג מבחינתנו את מעברי הזמן המחברים את ההווה של האדם אל עברו ואל עתידו, כך גם בשרשרת הדורות. אם נשים לב היטב נגלה כי במילה "להעביר" ישנה המילה "עבר", ובאחריותנו כ"עבריים" להעביר הלאה את מורשתנו לדור בננו, דור העתיד, כי זהו ה"עת" לתת "יד" לאחרים, "עתיד: עת-יד" (תמר ידידים).

קישור

בשיעור הקודם: הכרנו את הרקע לדרך עבודתו של הארכיאולוג על ידי התבוננות והפקת מידע מחפצים מהתרבות העכשיות
בשיעור זה: נעסוק במבנה תל ארכיאולוגי ככלי לחשיפת תרבויות קדומות.
קישור לשיעור הבא: נעסוק בארכיאולוגיה ככלי להרחבת הידע.

התפתחות השיעור על פי יעדי:

1. התלמיד יגדיר את המושג "תל ארכיאולוגי".
2. התלמיד ילמד את הקריטריונים למיקום ישוב (מים, הגנה, חשיבות פולחנית, דרכים ומסחר).
3. התלמיד יעמוד על משמעות הזמן (הכרונולוגיה) הנובעת ממבנה התל ודרך היווצרותו.
4. התלמיד יכיר בהשפעת תרבויות העבר על חייו.
5. תלמיד יעשה אנלוגיה בין ריבוד שכבות התל למיקומו ברצף הדורות.

מושגי יסוד:

ארכיאולוגיה: ארכיאולוגיה היא מדע העוסק בחקר שרידי העבר. המונח ארכיאולוגיה מורכב משתי מילים יווניות: "ארכיאוס" = עתיק; "לוגיה" = תחום דעת, חקר.
תל ארכיאולוגי: תל הוא גבעה מלאכותית, שקיבלה את צורתה כתוצאה מהצטברות יישובים בני תקופות שונות זה על גבי זה.
כרונולוגיה: "כרונוס" ביוונית פרושו זמן או קצב, "לוגיה" היא מדע או לימוד. כרונולוגיה היא המדע המתאר רצף של אירועים על פי סדר התרחשותם.

חזרה לרציונל הסדנה

שעור 4

לגעת בעבר להבין את הנסתר

"לנו העבר הוא הווה" (חיים סוקלוב)

מסר ערכי

באחריות להכיר בתרומת הממצא החומרי להבנת עברי.

מטרת השיעור:

התלמיד יתוודע לארכאולוגיה כאחד הכלים לאיסוף ולהרחבת הידע על עברו.

הרעיון המרכזי

ארץ ישראל מהווה מקור חשוב לאתרי עתיקות ולממצאים השופכים אור על התרבות וההיסטוריה של תרבויות שונות המהוות בסיס לתרבותנו כיום. החשיפה לשרידי הממצא החומרי והארכיאולוגיה ככלי המרחיב את הידע על העבר יפתח את המודעות שבשמירה על נכסי העבר למען המחר. כשם שתרבותנו נסתמכה על תרבויות עתיקות ועשירות מן העבר כך גם המחר יסתמך על ההווה.

קישור

לשיעור הקודם: התלמיד יתוודע למבנה תל ארכיאולוגי ככלי לחשיפת רישומן של תרבויות היסטוריות קדומות בארץ ישראל
בשיעור זה: נעסוק בתרומת הארכיאולוגיה להרחבת הידע
בשיעור הבא: נקשר בין מקורות כתובים לבין ממצאים אריאולוגיים.

התפתחות השיעור על פי יעדיו

1. התלמיד יגדיר מהו ממצא ארכיאולוגי.
2. התלמיד יבין את חשיבות הממצא הארכיאולוגי להבנת תקופות קדומות ואפיוןן.
3. התלמיד יבין את חשיבות מציאת הממצא הארכיאולוגי באתרו. (חיבור לתל ארכיאולוגי וחיפירתו לפי שכבות, חשיבות חיפירת הצלה לפני שפוגעים או בונים)

4. התלמיד יכיר בחשיבות הארכיאולוגיה ככלי התורם להרחבת לביסוס הידע על העבר.
5. התלמיד יכיר בחשיבות השמירה על נכסי העבר.
6. התלמיד יכיר בחשיבותו של חוק העתיקות וחוק שימור אתרים. (פעולות בהן נוקטת המדינה ברמה הלאומית בכדי לשמר את שרידיה התרבותיים)

מושגים:

חוק הארכאולוגיה - חוק שנוצר במדינה בשנת 1978 ומטרתו שימור אתרים ארכאולוגיים וחפצים שנוצרו מלפני שנת 1700 לספירה.
חוק שימור אתרים – חוק שנוצר בכדי להגן על אתרים הסטורים שנוצרו משנת 1700 לספירה ועד ימינו. אתרים אלו הם חלק מהמורשת והזהות שלנו.

חזרה לרצינול הסדנה

שיעור 5 **ספרים וחרסים**

”וביום סיום הניקבה היכו החוצבים איש לקראת רעהו.. וילכו המים מן המוצא אל

הבריכה” (מתוך כתובת השילוח נתגלתה ב 1880)

”ויתר דברי חזקיהו, וכל-גבורתו, ואשר עשה את-הבריכה ואת-התעלה, ויבא את-המים העירה” (מלכים ב' כ' כ')

מסר ערכי

באחריותי להתודע לתרומתו של הממצא החומרי להעמקת תחושת הזיקה שלי למקורות לעם ולארץ.

מטרת השיעור

התלמיד יקשר בין מקורות כתובים (תנ"ך משנה, תלמוד ומסמכים היסטוריים) ובין הממצא הארכיאולוגי (תרבות חומרית).

הרעיון המרכזי

חלק מזכותו של עם ישראל על ארץ ישראל נובעת מקיומה של ישות יהודית בארץ ישראל בתקופות שונות לאורך ההיסטוריה. הממצא הארכאולוגי והמקורות ההיסטוריים על ארץ ישראל מסייעים לנו ללמוד על קורותיו של עם ישראל בארץ ומאששים את הימצאות שורשי העם בארץ. הכרות של התלמיד עם מקורות ארכאולוגיים והיסטוריים שונים הקושרים את העם היהודי לארץ, תחזק אצל התלמידים את ההכרה בהיות ארץ ישראל מולדתו של העם היהודי. כמו כן, חשיפת התלמידים לעושר הארכאולוגי הקיים בארץ ישראל תחזק אצל התלמידים את הרצון להעמיק ולחקור את הנושא על היבטיו השונים.

קישור

לשיעור הקודם: היכרנו בתרומת הארכיאולוגיה להרחבת הידע

בשיעור זה נעסוק: בחיבור בין מקורות התנ"ך לבין ממצאים ארכיאולוגיים.

לשיעור הבא: קיים דיון על האופן בו ניתן לקחת אחריות בשמירה על הסיפור הלאומי והמשפחתי כחולייה בשרשרת הדורות.

התפתחות השיעור ע"פ יעדיו

1. התלמיד ימנה לפחות שני ממצאים ארכאולוגיים משמעותיים הקושרים את העם היהודי לארץ ישראל.

2. התלמיד יכיר לפחות 2 מקורות כתובים המציינים קשר למקום בארץ.
3. התלמיד ישווה בין מקורות כתובים שונים. לבין ממצאים ארכיאולוגיים.
4. התלמיד יתרשם מהממצא הארכאולוגי בכלל ומיכולתו לקרוא טקסטים בני אלפי שנים בפרט.
5. התלמיד יעריך את/ יכיר בחשיבותו של הממצא הארכאולוגי לביסוס הקשר של עם ישראל לארץ ישראל.

[חזרה לרציונל הסדנה](#)

מושגים: מצבת מישע, בולות, מגילות מדבר יהודה.

שיעור 6 אני ומשפחתי בשרשרת הדורות

"ככל שתרחיק להסתכל אחורה, כך תרחיק מן הסתם לראות קדימה." (וינסטון צ'רצ'יל)

מסר ערכי

באחריות לקחת חלק בשמירה על הסיפור הלאומי והמשפחתי שלי כחוליה בשרשרת הדורות.

מטרת השיעור

התלמיד יציין דרכים בהן הוא יכול לתרום לשימור הסיפור המשפחתי שלו כחלק מהסיפור הלאומי.

הרעיון המרכזי

מאז ימי חזרת בני ישראל ממצרים וההתנחלות, התקיים בארץ ישראל רצף יהודי התיישבותי לאורך אלפי שנים. (בתקופות מסוימות גדול ומשמעותי יותר ובאחרות קטן יותר). רצף התיישבותי זה הותיר שרידים ארכאולוגיים וחומריים שונים הפזורים בכל שטח הארץ. כל תלמיד הוא חוליה ברצף הדורות הלאומי, עליו לחשוף את החוליה אליה הוא מחובר ולהבין את חשיבות השמירה על הקשר שלו לסיפור האישי ממנו נובע הסיפור הלאומי.

קישור

שעור הקודם: בחיבור בין מקורות התנ"ך לבין ממצאים ארכיאולוגיים
שעור זה: קיים דיון על האופן בו ניתן לקחת אחריות בשמירה על הסיפור הלאומי והמשפחתי כחוליה בשרשרת הדורות.

התפתחות השיעור על פי יעדיו:

1. התלמיד יסביר את הקשר בין הסיפור הלאומי לסיפור המשפחתי שלו.
2. התלמיד יציין לפחות שתי דוגמאות: כיצד שרידי התרבות החומרית הם חלק מהסיפור הלאומי והאישי שלו.
3. התלמיד יציין לפחות שתי סיבות מדוע חשוב לשמור על שרידי התרבות החומרית מעברו.
4. התלמיד יציע לפחות שתי דרכים ברמה האישית ושתי דרכים ברמה הלאומית שבהן הוא יכול לעזור לשמור על הסיפור ההיסטורי שלו ושל עמו בהקשר הלאומי או האישי.

מושגים:

חוק הארכאולוגיה- חוק שנוצר במדינה בשנת 1978 ומטרתו שימור אתרים ארכאולוגיים וחפצים שנוצרו מלפני שנת 1700 לספירה.

אגף של"ח וידיעת הארץ
ארכיאולוגיה – חקר העבר למען המחר
אייר תשע"ג (04/2013)

חוק שימור אתרים – חוק שנוצר בכדי להגן על אתרים הסטורים שנוצרו משנת 1700 לספירה ועד ימינו. אתרים אלו הם חלק מהמורשת והזהות שלנו.

[חזרה לרציונל הסדנה](#)

יש"מ ארכיאולוגיה
חקר העבר למען המחר

"כאשר אתה רואה במו עיניך את שרידיה הקדומים וישוניה החדשים, אתה מרגיש את הקשר האמיתי לארץ ישראל" (זאב וילנאי)

המסר הערכי

באחריותי להתוודע לתרבות החומרית ככלי לביסוס ולהעמקת תחושת השייכות והזהות שלי.

מטרת היש"מ

התלמיד יחוה מפגש בלתי אמצעי עם שרידי עבר בארץ ישראל ככלי לחיזוק זיקתו לעם ולארץ.

הרעיון המרכזי

המפגש הבלתי אמצעי עם שרידי עבר הממחישים את תולדות עם ישראל בארצו יעמיקו את זיקתו של התלמיד לעם ולארץ, הקישור לסיפורים מכוננים מההיסטוריה של העם והמחשתם באמצעות הממצא החומרי באתר ההתרחשות, יסייעו לתחושת ההשתייכות של התלמיד לעמו. שילוב סיפור אישי של אחד מתלמידי הכיתה ביש"מ (מישהו במשפחה שהקים יישוב סמוך או לחם לשחרור המקום) יאפשר יצירת זיקה בין הסיפור האישי משפחתי לסיפור הלאומי.

קישור לשיעורי סדנה

ביש"מ יפעלו התלמידים לחיפוש תשובות לשאלות שעלו בשיעורים באמצעות מתודה של חקר וגילוי.

מסלול היש"מ יאפשר המחשה של מושגים שנלמדו בשיעורי הסדנה ושל סיפור היסטורי משמעותי מתולדות העם בארץ. (תק' המקרא, תק' בית שני, תק' המשנה והתלמוד)

יעדי היש"מ:

1. התלמיד יצפה על הנוף וינתח את השטח בהקשר לסיפור ההיסטורי.
2. התלמיד יבקש תשובות לשאלות שעלו בכיתה בדרך של חקר וגילוי.
3. התלמיד יקשר בין הסיפור ההיסטורי למסלול ואזור היש"מ.
4. התלמיד יציע וינמק סדרי עדיפויות לשימור אתרים ארכיאולוגיים (אילו אתרים חובה לשמר חרף צרכי הפיתוח)

[חזרה לרציונל הסדנה](#)

שיעור ההכנה ליש"מ ארכיאולוגיה
חקר העבר למען המחר

מטרת השיעור

יצירת סקרנות ומוכנות לסיור על ידי צמצום מרחב הזרות

המסר הערכי

באחריות להתוודע לתרבות החומרית ככלי לביסוס ולהעמקת תחושת השייכות והזהות שלי.

הרעיון המרכזי

שיעור ההכנה נועד להכין את התלמיד ליש"מ בהלימה למיקומו ברצף הלימודי של הסדנה בו נמצאת הכיתה סמוך ליציאה ליש"מ. היש"מ יפגיש את התלמיד עם אתר או אתרים ארכיאולוגיים המייצגים תקופה משמעותית בתולדות עם ישראל בארץ ישראל: תק' המקרא, תק' בית שני, תק' המשנה והתלמוד.

יעדי שיעור ההכנה

1. התלמיד יציין את מיקום האזור ע"ג המפה.
2. התלמיד יתוודע לסיפור ההיסטורי שהתרחש באתר (למשל: תל גודד-מרד בר כוכבא וכו')
3. התלמיד יציב השערה/שאלת מפתח לגבי סוגיה שעליה יוכל לקבל תשובה רק ביש"מ (על ידי הצגת ממצאים מהיש"מ)
4. התלמיד יתארגן לביצוע המטלות הנדרשות ממנו ביש"מ הן כיחיד והן כחלק מחולית משימה.
5. התלמיד יהיה מוכן ליציאה לסיור בהיבט ההתנהגותי הארגוני והבטיחותי.

היבטים לצמצום מרחב הזרות

1. מיקוד באזור בו מתקיים הסיור.
2. הבהרת מושגים הקשורים בנופאדם ובסיפור ההיסטורי שנכיר ביש"מ.

היבטים ארגוניים

1. מתן הנחיות ארגוניות הקשורות בהיבטים התנהגותיים, לבוש הולם, היבטי בטיחות וביטחון ביש"מ, בהתאם לנדרש. (חלוקה לחוליות משימה, ציוד לו"ז וכו').
2. חלוקת משימות קבוצתיות או אישיות הקשורות בהיבטים ארגוניים (ראש חוליה, אחראי ג'ריקן, אחראי ניקוד בתחרות וכו'), היבטים לימודיים (משימת חקר, משימות הדרכה, הובלת הכיתה וכו') והיבטים חברתיים וחוויתיים (מורל, צ'ופרים, משחקים).

[חזרה לרציונל הסדנה](#)